

Nacka kommun
info@nacka.se

2018-12-10
1 (19)
Dnr 405-2018:6415

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Orminge skola i Nacka kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Orminge skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Orminge skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor inleder ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att skolan ger flickor och pojkar samma möjligheter.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* med att säkerställa att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg *ges i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 230 69 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405 - 2018:6415) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektor genomför en bred uppföljning och analys av hur skolan fungerar, vilket leder till att de utvecklingsåtgärder som vidtas är behovsanpassade för undervisningen och verksamhetens förutsättningar i övrigt. Av utredningen framkommer att det sker en uppföljning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen och i samtliga årskurser. Resultaten av de nationella proven följs upp och skolan har en screeningplan för att följa upp elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska och matematik. Det framkommer vidare att det sker en uppföljning av resultat kopplade till genomförande av och förutsättningar för undervisningen samt trygghet och studiero. Underlag till dessa uppföljningar hämtas bland annat från flertalet olika enkäter till elever och vårdnadshavare. Rektor har även tillsammans med skolans trygghetssamordnare genomfört samtal med i stort sett alla klasser och trygghet och studiero följs regelbundet upp på elevrådet. Undervisningens genomförande följs upp genom att bl.a. rektor genomför lektionsobservationer. Vidare framgår att det pågår ett aktivt värdegrundsarbete som följs upp med en enkät till elever och personal. Elevers kunskapsresultat analyseras sedan på såväl individ-, klass- och enhetsnivå vid klasskonferenser och vid planeringsdagar där lärarna är delaktiga. Analysen avser då bl.a. en jämförelse mellan flickors och pojkars resultat samt förslag till förbättringsåtgärder. Vidare framgår att rektor analyserar elevernas kunskapsresultat och resultaten från de olika enkäterna. Rektor diskuterar sedan analysen med ledningsgruppen och arbetslagsledarna. Av utredningen framkommer att rektor beslutat om flertalet utvecklingsåtgärder utifrån genomförd analys som är väl anpassade till verksamhetens behov. En av slutsatserna var att skolan var i behov av ett omfattande arbete gällande värdegrund och skolkultur. Rektor beslutade därför att inleda ett samarbete med en extern konsult för att utveckla skolans värdegrundsarbete. Ett annat exempel är att det skett ett byte av läromedel inom matematikundervisningen eftersom elevernas kunskaper inom vissa områden av matematiken försämrats.

Rektor ger begränsad ledning i kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektor inte bedriver ett systematiskt jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att flickor och pojkar har likvärdiga förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Det framkommer att skolan arbetar intensivt med frågor kopplat till värdegrundsarbetet där rektor uppger att jämställdhet ingår. Hur lärarna ska arbeta specifikt med jämställdhet mellan flickor och pojkar uppger dock rektor att personalen inte har pratat om. I Skolinspektionens enkät som genomfördes vårterminen 2018 uppgav dock en stor andel av den pedagogiska personalen att de i sin

undervisning pratar om jämställdhet mellan könen.¹ Av intervjuer framgår att skolan har ett strategiskt arbete med att skapa en likvärdig undervisning utifrån alla elevers lika värde, men att rektor inte följer upp specifikt om lärarna ger flickor och pojkar samma förutsättningar i sin undervisning. Skolinspektionen konstaterar att det av inspektionens enkät till pedagogisk personal, som genomfördes vårterminen 2018, framgår att skolan i lägre grad än övriga deltagande skolenheter i enkätomgången ger flickor och pojkar samma förutsättningar.² I intervjuer ges praktiska exempel på jämställdhetsarbete som genomförs av enskilda lärare, exempelvis hur någon lärare arbetar systematiskt med att fördela ordet mellan eleverna. Det framgår också av intervjuer att det varierar i vilken utsträckning jämställdhetsfrågorna diskuteras i arbetslagen och att fokus då istället ofta är på individnivå och inte kön. Rektor uppger i intervju att hon följer upp resultat fördelade på flickor och pojkar, och att det på skolan inte är någon skillnad i resultaten mellan könen, inte heller sett över tid. Rektor uppger i intervju att om hon hade sett någon skillnad mellan resultaten för flickor och pojkar så hade hon initierat ett arbete kring detta, men behovet har ännu inte uppstått. En representant för elevhälsan säger att jämställdhetsarbetet skulle kunna vara ett utvecklingsområde för skolan.

Även om det av intervjuerna framkommit exempel på att enskilda lärare genomför ett praktiskt jämställdhetsarbete så bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla det strategiska jämställdhetsarbetet på skolan. Detta beskrivs nedan under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Rektor leder och organiserar lärarnas lärande för att utveckla undervisningens kvalitet

Granskningen visar att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet samt ger lärarna förutsättningar till kollegialt samarbete. Granskningen visar också att rektortar ett aktivt ansvar för att introducera obehöriga lärare i skolans uppdrag och förhållningssätt. Av utredningen framgår att det på skolan finns en känd mötesstruktur, med bland annat arbetslagsmöten och lärarkonferenser. Det framgår att det inom dessa

¹ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för pedagogisk personal, s. 10. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

² Ibid s. 11

möten finns tid avsatt för kollegialt arbete kring undervisningen och värdegrundsarbetet. Vidare framgår att under nuvarande och föregående läsår deltar samtliga lärare i kompetensutvecklingen "Specialpedagogik för lärande". Lärarna arbetar då under handledning av skolans specialpedagoger bl.a. med att utveckla undervisningen. Lärarna uppger att de har bra förutsättningar att samverka kring undervisningen. Dock framgår att det finns en otydlighet kring skolans ämneskonferenser. Rektor uppger att tid är avsatt för ändamålet och att lärarna själva ansvarar för att nyttja den avsatta tiden. Lärare har dock olika uppfattningar om huruvida det finns sådan tid eller inte. Vid utredningen har också framkommit att rektor tydliggjort personalens olika kompetenser och uppdrag så att det nu är tydligare vem som har vilken roll och vilket uppdrag. Vidare framkommer att skolan har tydliga rutiner för hur undervisningen ska bedrivas, att dessa rutiner ständigt utvecklas och att alla lärare, såväl behöriga som obehöriga är aktiva i detta arbete. Av utredningen framkommer att skolan har en hög andel behöriga lärare.³ Av utredningen framgår att rektor följer upp att de obehöriga lärarna på skolan får det stöd de behöver. En av de obehöriga lärarna berättar att hen på eget initiativ kontaktat en kollega som ställer upp som mentor. Läraren berättar också att som ny på skolan deltog hen i ett introduktionstillfälle, där hen fick mycket dokument och rektor gick igenom dessa. I intervju med rektor framgår att rektor suttit ned med en av de obehöriga lärarna och resonerat kring hur läraren ska tänka i bedömningsfrågor, samt att en av de obehöriga lärarna fått handledning av specialpedagog. Det framkommer också att det finns en plan för hur obehöriga lärares betygssättning ska hanteras.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn inleder ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att skolan ger flickor och pojkar samma möjligheter.

³ Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2017/18 var andelen lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne 78,9 procent. Motsvarande värde för riket var 71,4. Av huvudmannen inlämnad dokumentation framkommer att läsåret 2018/19 har 27 av 31 lärare lärarlegitimation. Tre av fyra lärare utan legitimation har en pågående lärarutbildning.

Granskningen visar att rektor inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Det strategiska arbete som förekommer på skolan är beroende av enskilda lärares initiativ. Vidare framkommer att rektor inte följer upp att lärarnas undervisning ger flickor och pojkar samma förutsättningar att lära och utvecklas i undervisningen.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rätt och möjligheter. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Ett aktivt och planerat arbete för att motverka könsmonster är skolans bidrag till ett samhälle där människor inte begränsas av stereotypa uppfattningar av vad som är kvinnligt och manligt.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att rektor följer upp på vilket sätt och i vilken utsträckning jämställdhetsarbetet genomsyrar undervisningen, för att därigenom kunna säkerställa och utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Förslagsvis kan arbetet inledas med att rektor undersöker om flickor och pojkar får samma utrymme, inflytande och lärarstöd i undervisningen. En utgångspunkt kan vara att undervisningens innehåll och arbetsformer följs upp på ett sådant sätt att könsmonster uppmärksammas. En annan utgångspunkt kan vara att ta reda på om, när och hur eleverna får möjlighet att diskutera könsroller och könsmonster vad gäller studie- och yrkesval.

⁴ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, bilaga 1, 1 och 2.8 (Lgr 11).

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten har gjort under besöket.

Undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är varierad och stimulerande för eleverna. Av intervjuer framgår att lärarna har en gemensam lektionsstruktur där variation mellan olika moment och arbetsformer ingår som en av delarna. Detta bekräftas vid observationer, till exempel sker laborativt arbete inom ämnet matematik, diskussioner och exkursion i de naturorienterade ämnena och arbete med varierande innehåll i helklass, grupp och enskilt i ämnet engelska. Vid observationer iakttas även hur lärare planerat lektioner med ett flertal logiskt sammanhängande delar. Vidare observeras att lärarna tidsatt lektionernas olika delar för att sedan använda timers med visuell nedräkning för att bland annat upprätthålla den variation som läraren planerat för lektionen. Det framkommer i intervju att rektor följer upp att lärarna varierar sin undervisning. Vid de flesta lektionsobservationer ser Skolinspektionen undervisning där eleverna kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang genom hela lektionen. När elever under dessa lektioner arbetar med uppgifter i grupp eller en och en, observerar Skolinspektionen att lärarna cirkulerar bland eleverna. Lärarna säkerställer att eleverna har förstått uppgifterna, förklarar ord och begrepp för de elever som behöver det och hjälper elever som tillfälligt har fastnat i sitt arbete att komma vidare. Elever bekräftar i intervjuer att de arbetar med en variation av arbetsuppgifter, två elever berättar att det i något ämne kan bli långtråkigt och enahanda för att eleverna måste sitta stilla länge och arbeta i boken.

Granskningen visar att eleverna ges en strukturerad undervisning, i vilken målen för undervisningen lyfts fram, men att eleverna inte alltid förstår syftet med undervisningen. I intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa framkommer att skolan arbetar

efter en gemensam lektionsstruktur. Lärare och elever berättar att det är tydligt vad som ska göras på lektionerna eftersom målen för lektionen och det som ska göras alltid finns angivet i klassrummet för eleverna i alla ämnen. Elever uppger dock att det skiljer sig åt mellan olika lärare och ämnen huruvida eleverna förstår varför de ska arbeta med olika saker. Elever ger exempel från ämnet bild där eleverna anser att läraren konsekvent och tydligt förmedlar målen så att de verkligen förstår vad, hur och varför som de ska lära sig det som lektionen behandlar. Elever berättar vidare att de nu ser att fler lärare börjat lyfta fram målen på samma sätt som bildläraren. De lektionsobservationer som genomförts visar lektioner som är strukturerade. De flesta lektionerna har en tydlig start och ett tydligt avslut. Lärarna varierar undervisningen, säkerställer att alla elever vet vad de ska göra, målen för lektionen är tydliggjorda i klassrummen och lärarna sammanfattar innehållet av lektionerna.

Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärare ger i intervju exempel på hur de anknyter till aktuella samhällsfrågor och till livet utanför skolan, för att skapa motivation för eleverna att lära. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer är elever i årskurs 1 på exkursion och letar efter olika sorters träd, det framgår att undervisningen skapar förväntningar, nyfikenhet och engagemang hos eleverna. När lektionen är slut uttrycker några elever att de skulle vilja fortsätta med uppgiften. Läraren uppmuntrar eleverna och påvisar att de nu kan så mycket om träd att de har möjlighet att fortsätta självständigt med uppgiften under rasten. I intervju berättar lärare att de arbetar med att eleverna ska våga göra eller svara fel. Skolinspektionen observerar exempelvis när en elev vid en genomgång i ämnet matematik frågar om hen får chansa på svaret varpå läraren svarar "självklart" och guidar sedan eleven vidare utifrån det svar som eleven ger. I intervju uttrycker rektor att lärarna på skolan har höga förväntningar på eleverna. En lärare säger att om hen inte hade haft förväntningar så hade eleverna aldrig utvecklats så bra. Lärare berättar att de arbetar med rutiner, relationer och uppåtpuffar för att få igång elevernas motivation. De berättar vidare att de försöker se det som eleverna gör bra och bygga vidare från detta. En lärare berättar att hen försöker synliggöra elevernas framsteg och lärande genom att jämföra med vad de gjort tidigare underläsåret. En annan lärare säger att hen försöker minimera och variera uppgifterna för att de inte ska bli oöverstigliga för eleverna.

Granskningen visar att undervisningen är anpassad till den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar. Av intervjuer framkommer att skolan under föregående läsår arbetat med vikten av att variera och anpassa undervisningen, detta har lett fram

till ett gemensamt dokument (SKA-listan) som nu bland annat ligger till grund för lärarnas arbete med anpassning av undervisning. I intervjuer ges exempel på hur elever i några olika ämnen kan få arbeta med material på olika nivåer, vilket även bekräftas vid lektionsobservationer. En elev ger i intervju dock exempel på hur elever som är färdiga med uppgifter ibland kan få sitta och vänta in övriga elever. I intervju berättar en lärare att hen arbetar med varierande uppgifter så att det finns uppgifter där alla elever alltid lyckas, så att varje elev vid varje lektion ska kunna visa vad den kan på det sätt som passar den bäst. Vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen exempel på hur lärare bemöter olika elever utifrån respektive elevs förutsättningar.

Undervisningen genomförs så att eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna ges strategier för att lära och möjligheter till reflektion över sitt lärande som i sin tur möjliggör för eleverna att ta ansvar över sitt eget lärande. Vid intervju med lärare ges exempel på ett antal metoder som lärarna använder i sin undervisning för att få elever att reflektera kring sitt eget lärande, de nämner exempelvis kamratbedömning, självbedömning, matriser och exit ticket. Vid en lektionsobservation visar en lärare en elev vilka framsteg eleven gjort genom att bläddra bakåt i elevens skrivbok. Vid en annan lektionsobservation säger en elev att hen inte lyckas skapa djup i den bild som hen arbetar med. Läraren pekar på delar i bilden, som visar på vad eleven lyckats åstadkomma och ger eleven tips på hur hen utifrån detta kan komma vidare. I flera lektionsobservationer ser Skolinspektionen exempel på hur eleverna får reflektera kring frågeställningar och uppgifter utan givet svar. I intervju ges exempel på att eleverna vid något tillfälle fått svara på frågor kring hur de lär sig bäst, exempelvis med en kompis, med dator, via film eller med hörselkåpor. Några elever uppger att de inte har pratat om hur de lär sig bäst, men att de på lektionerna brukar prata om vad de lärt sig. En lärare berättar i intervju att hen arbetat med eleverna kring skillnaden på att vara en jobbkompis och en bra kompis. En annan lärare säger att hen upplever att eleverna kommit långt i att reflektera kring sitt eget lärande och kring bedömning. Det framgår vidare att skolan i enkäter följer upp att eleverna fått reflektera kring hur de lär sig bäst.

Granskningen visar att lärarna använder metoder för att planera och utvärdera undervisningen med eleverna. Av intervju framgår att rektor pratat med lärarna om hur eleverna får vara med och utvärdera undervisningen. I intervju säger en lärare att hen ofta utvärderar undervisningen med eleverna genom att ge eleverna små lappar där de skriver upp plus och minus kring lärarens undervisning. Läraren beskriver hur hen via återkopplingen kunnat förbättra delar av sin undervisning. Lärare och elever beskriver i intervjuer att lärarna ibland använder olika frågeställningar i slutet av lektioner för att utvärdera vad eleverna lärt sig. Frågeställningarna besvaras med

exempelvis handuppräckning, post-it-lappar, tumme upp eller tumme ned och ger läraren och eleven själv insyn i vad eleverna lärt sig under lektionen. Skolinspektionen ser vid lektionsobservation flera exempel på detta, exempelvis i ett klassrum där eleverna får lägga ned huvudet på bänken och blunda. Eleverna får sedan via handuppräckning svara på frågor kring hur de upplevt uppgifternas svårighetsgrad under lektionen. Det framgår att eleverna görs delaktiga i planeringen av undervisningen genom en av skolans fyra grundstenar; det entreprenöriella lärandet. Ett exempel som lyfts fram handlar om hur elever inom den samhällsorienterande undervisningen i årskurs 4 arbetat med att skapa en gemensam stor karta. Målet för uppgiften sattes av läraren, men eleverna har sedan deltagit i planeringen av på vilket sätt målet skulle nås. Detta ledde till att vissa elever under arbetet arbetade med informationssökning på dator medan andra skapade själva kartan i papier maché, arbetet mynnade på elevernas initiativ även ut i en kort film.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning med att säkerställa att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Det finns ett medvetet arbete kring att skapa en trygg skola

Granskningen visar att skolan bedriver ett välfungerande arbete för att säkerställa tryggheten på skolan. Av granskningen framgår att elevernas upplevelse av trygghet följs upp och att skolan aktivt arbetar med att vidta åtgärder som tillförsäkrar eleverna en trygg miljö. Av utredningen framgår att elevernas upplevda trygghet på skolan följs upp genom bland annat enkäter och samtal. Utifrån resultaten vidtas anpassade åtgärder. Exempel på åtgärder är skolans gemensamma lektionsstruktur (SKA-listan), det aktiva värdegrundsarbetet, arbetet med trivselledare på rasterna och införandet av personal i idrottshallens omklädningsrum. I intervju berättar elever att en åtgärd utifrån de enkätsvar som de lämnat in kring trygghet är att rastvakterna nu går runt och

kollar på skolgården istället för att bara stå på ett ställe och prata. Elever säger vidare att de upplever att de vuxna tar tag i de konflikter som sker. I intervju berättar rektor, lärare och elever om skolans kompisregler. Lärarna berättar att de äldre eleverna går till de yngre elevernas klasser och redovisar kring kompisreglerna, de äldre eleverna har också sytt ett trygghetsskapande gosedjur till de yngre eleverna. I intervju med elever framkommer vidare att det finns gemensamma ordningsregler på skolan vilka eleverna deltagit i att ta fram. Elever uppger att det finns elever på skolan som inte känner sig trygga på rasterna. Eleverna ger exempel på en del av skolgården, Happypark, där det ibland kan uppkomma bråk och där det ibland känns otryggt. Lärare uppger att tryggheten ser olika ut i olika klasser. Av utredningen framkommer dock att det pågår ett aktivt, målinriktat och välfungerande arbete på skolan för att skapa ett större lugn och trygghet under rasterna, både på skolgården och i korridorer-na. Elever uppger också att de är tryggare nu än förut.

Skolan arbetar samlat för att skapa studiero

Granskningen visar att skolan arbetar samlat för att skapa en skolmiljö som präglas av studiero. Av utredningen framkommer att rektor initierat ett arbete på skolan där lärarna under ledning av en förstelärare påbörjat ett arbete kring gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero. Som exempel på gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero anger lärare exempelvis att de använder lågaffektivt bemötande, skolans aktiva värdegrundsarbete och en gemensam struktur för undervisningen. Andra exempel som nämns är exempelvis att alla lärare hälsar på eleverna innan de går in i klassrummet och lärarna som har praktisk-estetiska ämnen hämtar eleverna i sina respektive klassrum inför lektionen. I intervju framkommer flera exempel på hur skolan arbetat förebyggande för att skapa studiero, exempelvis har skolan förändrat strukturen på elevernas schema, lagt in korta små raster, ställt in vattenflaskor i klassrummen och på elevrådet har eleverna fått berätta vad som behövs för att skapa studiero. Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 som genomfördes våren 2018 framkommer att skolans elever i något lägre utsträckning än elever på övriga medverkande skolenheter upplever att de har studiero.⁵ I intervju uppger dock både lärare och rektor att de gemensamma insatserna för

⁵ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för elever i årskurs 5, s. 9. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

att skapa studiero gett effekt och att det nu är en större studiero på skolan. Elever uppger också att de nu mestadels upplever att de har studiero, men att det kan skilja sig åt mellan olika ämnen och olika lärare. Vid lektionsobservationer ser Skolinspektionen mestadels lektioner där studieron upplevs som mycket god. Skolinspektionen ser exempel på olika adekvata metoder för att skapa och bibehålla studieron. Vid någon av de observerade lektionerna ser Skolinspektionen även exempel på att lärare inte lyckas skapa en tillräcklig tystnad för att det ska höras vad eleverna säger. Av utredningen framkommer dock att situationen i den aktuella klassen är känd och att det vidtagits åtgärder för att komma tillrätta med situationen.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor analyserar avvikelser i lärarnas betyg i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning

Granskningen visar att rektor analyserar avvikelser i lärarnas betyg i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning och betygssättning på skolan. I intervju uppger rektor att skolledningen i juni tittade på betyg, resultaten från nationella prov, samt skillnader mellan betyg och nationella provresultat. Rektor uppger att hon kan se att elevernas betyg stämmer överens med resultaten på de nationella proven samt att det på skolan inte går att se någon större skillnad mellan flickors och pojkars resultat. Rektor uppger vidare att hon inte har sett att det är något speciellt ämne som sticker ut vad det gäller bedömning och betyg och att det inte finns någon lärare på skolan som ger överbetyg. Rektor berättar att skolan dock har haft låga resultat i bild. Nu har skolan en utbildad bildlärare. I intervju framkommer att rektor vid behov gett stöd kring bedömning till lärare, exempelvis har rektor diskuterat bedömning med en av skolans obehöriga lärare.

Rektor ger till viss del ger lärarna förutsättningar för att kunna samverka gällande kvalitetssäkring av bedömning och betyg

Granskningen visar att rektor till viss del ger lärarna förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Av intervjuer framgår att rektor främst skapar förutsättningar för lärarnas arbete med bedömning och betygssättning genom att sanktionera tid för arbetet, exempelvis vid lärarkonferenser och planeringsdagar i slutet av terminen. Rektor och lärare uppger vidare att det under vårterminen 2018 avsattes en heldag för arbete med betyg och omdömen. Av intervju med lärare framkommer dock att möjligheterna att använda dagen till betyg och omdömen såg olika ut för olika lärare och att alla lärare inte valde att prioritera arbetet med betyg och omdömen under denna dag. Av inlämnad dokumentation framgår att lärarna under året fått ökade kunskaper om hur en likvärdig, rättssäker och allsidig bedömning ska gå till. Av dokumentationen framgår att detta skett genom att en av skolans förstelärare handlett sina kollegor och att skolan infört tydliga rutiner för när och hur resultat ska analyseras och utvärderas. I inlämnad dokumentation framgår att lärarna av rektor fått anvisningar kring vad de ska reflektera över i samband med kvalitetssäkringen av sina omdömen och betyg samt vad de ska analysera. Av utredningen framgår vidare att lärarna i årskurs 3 och 6 inte själva rättar eller bedömer sina egna elevers nationella prov utan att lärarna byter prov med andra lärare på skolan, eller lärare på andra skolor i kommunen. Vidare framkommer att i rättningen och bedömningen av de nationella proven ingår lärare från alla årskurser, även de som aktuellt år inte har elever som skriver nationella prov, detta för att på lång sikt säkerställa en likvärdig bedömning. I intervju framkommer det att alla lärare inte ges samma förutsättningar att utveckla arbetet med att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Lärare ger exempel på hur de i några ämnen och några årskurser sambedömer med kollegor, medan andra lärare uppger att de är ensamma vad det gäller bedömning i sina respektive ämnen. En lärare berättar att det alltid finns en handfull elever som är svåra att bedöma, ofta handlar detta om elever som har hjälp av speciallärare. I bedömningen av dessa elevers kunskaper för läraren en dialog med specialläraren. En lärare säger att kommunens konkretiserade kunskapsmål är bra att luta sig mot i arbetet med likvärdig bedömning. Rektor uppger att hon har haft diskussioner med lärare om hur de kan ge eleverna olika möjligheter att visa sina kunskaper genom att exempelvis spela in en film hemma eller visa sina kunskaper hos specialpedagogen. Av intervju med både rektor och lärare framgår att det finns en planering för hur betygssättningen ska gå till om en lärare är obehörig.

Även om det av granskningen framkommit att rektor ger lärare vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning så bedömer Skolinspektionen att

rektorn behöver utveckla lärarnas arbete med att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning. Detta beskrivs nedan under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Skolinspektionens granskning visar att alla lärare på skolan inte har samma förutsättningar att föra samtal kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning getts sådana förutsättningar, men det har också framkommit att möjligheten inte alltid används och att det kan vara upp den enskilda läraren om en sådan samverkan kommer till stånd. Vid granskningen har det också framkommit att det finns lärare på skolan som saknar möjlighet att kvalitetssäkra sina bedömningar då de är den enda läraren på skolan i sitt ämne.

I 3 kap. 14-15 §§ skollagen anges att rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar samt att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Av Skolverkets allmänna råd framkommer att rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att skolenheten enas om former för dokumentation. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Det kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.⁶ Av de allmänna råden framkommer vidare att det förmodligen aldrig kan formuleras kunskapskrav som är så precisa att de på egen hand kan garantera likvärdigheten. Lärares samsyn har därför en stor betydelse för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg.

⁶ Skolverket (2018), *Betyg och betygssättning*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolverkets publikationsservice. s. 22-23.

Samsyn kring betygssättning är en förutsättning för att skolan ska kunna ge eleverna enhetlig information om betyg och betygssättning. Att lärare också har en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga i ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. Detta underlättar lärarnas möjlighet att läsa och tolka kunskapskraven i relation till ämnets eller kursens syfte, centrala innehåll och den undervisning som har bedrivits. Det stärker även lärares samsyn kring hur underlag från bedömningssituationer kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför att alla lärare på skolan ges förutsättningar att regelbundet föra samtal kring bedömning, dels i förhållande till de nationella styrdokumenterna och dels i förhållande till varandra, detta i syfte att verka för likvärdighet. Skolinspektionen anser vidare att ett samarbete med andra skolor kring bedömning skulle kunna vara ett sätt att skapa förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sin egen bedömning, framförallt i ämnen där det idag endast finns en lärare på Orminge skola.

På Skolinspektionens vägnar

X Madelen Kling

Beslutsfattare
Signerat av: Madelen Kling

X Anne-Charlotte Ramsthaler

Föredragande
Signerat av: Anne-Charlotte Ramsthaler

⁷ Skolverket (2018), *Betyg och betygssättning*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolverkets publikationsservice. s. 21

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 13 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 18 september 2018 och den 20 september 2018. Besöket genomfördes av Anne-Charlotte Ramsthaler och Terese Westin.

Orminge skola är en kommunal grundskola belägen i Nacka kommun. Verksamheten omfattar årskurserna 1-7, förskoleklass samt fritidshem. Huvudman för skolan är Nacka kommun. Läsåret 2018/19 är 372 elever inskrivna på skolan.